# Štrasburský soud nemá s praktikami Barnevernetu žádné slitování. Norsko ve Štrasburku prohrálo už 9 případů a oprávněně se proto bojí, jak dopadne dalších 31 stížností..

- CZ24 News | 17. září 2020
NORSKO: Norsko ve Štrasburku prohrálo už 9 případů, kdy si rodiče stěžovali na Barnevernet. U dvou případů se Norové výsledek pokusili zvrátit odvoláním, soud to ale neuznal. Oprávněně se proto bojí, jak dopadne dalších 31 stížností…

Norsko se pravidelně v různých žebříčcích umisťuje na předních místech, co se různých oblastí kvality života týče. Např. ve studii, která analyzovala 35 zemí podle různých údajů OECD tak, aby vznikl „index zemí, kde vychovávat děti“ (raising a family index), se Norsko umístilo na 2. místě (Česko na 10.). V podobném žebříčku od U.S.News, v němž hodnotili 73 zemí, skončila tato severská země na 3. místě (Česko je 23.). Kdo ale situaci podrobněji sleduje, tak ví, že na málokterou zemi se také snáší tolik mezinárodní kritiky, jako na Nory.

Několikrát jsem už ve svých textech zmiňoval, že se případům norské sociální služby Barnevernet se věnovala různá světová média – např. německá Deutsche Welle s titulkem *Child services under fire* („Sociální služba pod palbou“), australská SBS Dataline s *Norway´s stolen children* (Norskem ukradené děti), francouzská TV Arte s dokumentem *Norway, families torn apart* (Norsko, roztrhané rodiny) nebo také britská BBC s příspěvky *Parents Against the State* (Rodiče proti státu) a *Norway´s silent scandal* (více v článku BBC: Takový normální úchyl z Barnevernetu). Nezávislý dokument s názvem *Děti státu* uvedla i Česká televize.

Kritika ale zaznívá i přímo od norských odborníků, z Evropského parlamentu, od Rady Evropy a nebo také od výboru OSN pro práva dítěte. Ten u Norska vyjádřil obavy hned u 8 oblastí:

1. jsou hlášeny případy dětí separovaných od svých rodin, kdy to nemuselo být vždy v jejich nejlepším zájmu;
2. používání nátlaku v některých případech, kdy byly děti odloučeny od jejich rodin;
3. Významné rozdíly mezi kraji, pokud jde o počet umístění mimo domov;
4. rozdělování sourozenců umísťovaných do náhradní péče;
5. nedostatečné sledování situace dětí umístěných do náhradní péče;
6. děti náležející k menšinové populaci, které jsou umístěny do náhradní péče, jsou vystaveny riziku ztráty spojení s rodnou kulturou a jazykem;
7. nedostatečná komunikace a výměna informací mezi službami sociální péče o děti a rodinami, zejména rodinami cizinců;
8. Nedostatečná podpora poskytovaná dětem uvězněných rodičů.

Jejich kritika se tak zcela ztotožňuje s mou a chybí tam jen podivení nad tím, že po předání dětí pěstounům, kteří se už z principu mají o dítě starat jen dočasně, než se zlepší situace v původní rodině, smějí rodiče děti vidět jen za přísných podmínek (často nejen pod dozorem, ale vyloženě i s policejní ostrahou) zhruba 2 x 2 hodiny ročně, někdy absolutně vůbec. To je ale věc, na níž nenechává nit suchou další mezinárodně významná instituce – Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku (ESLP).

**Štrasburský soud konstatoval devět závažnýc pochybení**

Když budete mít pár hodin čas, můžete si sami projít rozsudky a další řešené případy ESLP. Ty jsou totiž veřejné a se znalostí angličtiny není obtížné v databázi HUDOC hledat. Stačí zadat stát, jazyk (AJ) a statut případu (case-law). Rozsudky se hledají pod „judgements – chamber, Grand Chamber“, jen komunikované případy pod „communicated cases“. To jsou takové, které zatím prošly jen prvními koly posouzení, jestli může jít o porušení lidských práv a posílají se dané zemi k vyjádření.

Do této fáze většina stížností neprojde. V roce 2019 přišlo k soudu 44 500 stížností, v tom samém roce bylo však vládám komunikováno 6 642 případů, tedy zhruba 15 %. Přímo k rozsudku došlo jen u 2 187 stížností (4,9 %). To číslo je velmi malé, proto má pak každý rozsudek, ať už konstatující pochybení nebo naopak, obrovský význam.

Každá případná prohra je následně pro danou zemi velkou ostudou plnící přední stránky mnoha novin v zemi, leckdy i v zahraničí. U Norska se tak stalo od roku 1959 jen 36x, což je jedno z nejnižších čísel mezi všemi 47 zeměmi Rady Evropy i v přepočtu na počet obyvatel (u Česka je 190 rozsudků).

Norsko bylo celkově u ESLP řešeno v 55 případech a po všech těch top3 umístění v různých žebříčcích je poměrně zarážející, že nejvíc stížností (26, tedy 47 %) se týkalo článku 8 Úmluvy, práva na respektování soukromého a rodinného života. S mým týmem jsme tyto rozsudky prošli, 13 jich bylo nějakým způsobem spojeno s Barnevernetem/ ochranou dětí, kdy v devíti případech už Norsko prohrálo, respektive bylo konstatováno, že došlo k porušení práva na rodinný život.

Jedná se o tyto případy:

A.S. (nucená adopce pěstounům), Abdi Ibrahim (dítě mladé muslimky dali do křesťanské rodiny a nuceně adoptovali pěstounům, Norsko se odvolalo a případ půjde před Velký senát 17 soudců), Jansen (rodina mladých Romů, protestovali proti možnosti vidět dítě jen 4x ročně na 1 hodinu), Johansen (odebrání rodičovských práv), K.O. a V.M. (dcera odebraná krátce po porodu, rodiče ji mohli vídat jen 4x ročně 2 hodiny), Sanchez Cardena (otec křivě obviněný matkou ze sexuálního zneužívání syna – nemohl jej vídat ještě 3 roky po odložení případu policií), Hernehult (Barnevernet špatně vyhodnotil specifika vzácného onemocnění nejstaršího syna a považoval matku za příliš ochranitelskou, následně odebrali i dva mladší syny. Nejstarší syn byl později vrácen, dva mladší, bezproblémoví, zůstávají u pěstounů. V tomto případě soud zpochybnil i důvod odběru dětí, nejen nedostatečné návštěvy.), Pedersen (odebráno 2,5 měsíce staré dítě předně kvůli poporodní depresi matky, nucená adopce pěstounům, kritizována nulová snaha obnovit kontakty s rodinou) a Strand Lobben (také nucená adopce malého dítěte; případ rozhodoval Velký senát a široce tak o něm informovala i česká média, protože byl v mnoha směrech přelomový a stal se precedentem pro podobné případy).

**Norsko se bojí 31 dalších stížností, zkoušeli se proto odvolat – marně!**

U případů Hernehult a Pedersen je potřeba se ještě chvíli zastavit. Norsko se totiž u nich rozhodlo odvolat. Oficiální zdůvodnění bylo, že je pro vládu velice důležité tímto vyslat signál, jak je pro ně princip nejlepšího zájmu dítěte důležitý: “*Proto jsme i požádali ESLP o ujasnění hodnocení, která mají být brána v potaz, když jde o nejlepší zájem dítěte*,” řekl norským médiím Hallaråker Heggelund z norského ministerstva práce, sociálních věcí a rodiny.

Podobné prohlášení působí velmi úsměvně, když víte, s jakými argumenty Norsko skutečně použilo v odvolání. Ty zveřejnil norský Dagbladet už 3. února 2020. Norský zástupce u soudu totiž napsal toto: *„Norsko je toho názoru, že ESLP svými činy “degraduje nejlepší zájem dítěte” a “dává větší váhu*

*nedbalým rodičům*.“ A dále Norsko štrasburskému soudu vytknulo, že *“s takovým vývojem by ESLP neměl být spojován”*. Jinými slovy norská arogance v plné síle, kdy si dovolili ještě poučovat vyšší autoritu.

Myslím, že je škoda, že se ESLP odvoláními dál nezabývá, „výprask“, který by opětovnou prohrou Norové dostali, totiž mohl být ještě větší. A už vůbec nikdo by nepochyboval, že dalších zatím jen komunikovaných 31 případů (je mezi nimi i případ Evy Michalákové) bude opět přímo rozhodnuto ve prospěch rodičů.

Přeji hezký den a veselou mysl!

Od září 2017 čeká Eva Michaláková na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva a v případu se tak jen zdánlivě příliš neděje.
Autor: Tomáš Zdechovský